

Posljednje predratno prvenstvo svijeta u stolnom tenisu 1939. godine

Žarko **DOLINAR**
Furfelderstr. 14, CH 4125 Riehen (Basel), Švicarska

UDK 796.38(916.2)(091)

(Nastavak iz broja 120)

Naša ekipa – 7 Zagrepčana od 9 članova krenula je nakon solidnih priprema i sakupljanja sredstava za taj dugi i skupi put iz Zagreba dne 2. ožujka 1939. godine. Uz sreću stručnog vodstva, nikako političara odnosno uguranih podobnih – imali smo

najozbiljniji zadatak da potanko i solidno naučimo sve značajke mjesta koja ćemo vidjeti: Solun, Olimp, Atenu, Pirej, Kretu, Aleksandriju – jedan od tri centra svijeta – i Kairo s najvećim zidanim djelima povijesti, tj. sfinjom i brojnim piramidama. Svi smo dobili male knjižice u koje smo morali ispisati: *Panta rei* (Sve teče), *Športska slava je kratka i Znanje je moć* – *Zapisano ostaje* –

Oblači se iznutra (HAŠK, Zgb) i ona salezijanska *Ne idi spavati dok nisi nešto dobra učinio*. U vlaku i na brodu nismo smjeli kartati ili kockati... natjecalo se i nadmetalo na gradove na "N" ili rijeke na "B" ili najviše planine i sl. **FACIT:** Nikada i nigdje više nisam našao tu mogućnost zabave – učenja, ali i stotine i hiljade "vrhunskih" koji nemaju pojma što je "Europa" ili Wagner, Solon ili Faraday...

Naš je put također spomena vrijedan: 5 presjedanja, 5 noći i 5 dana! U Ateni nas je dočekaao snijeg – pola ekipe je gundalo: "kakva je to mediteranska klima, kako su nas učili i rušili...". Pod stupovima velebne Akropole i Tezejevog hrama – nadmetali smo se u poznavanju tih arhitekata i kipara, o kojima danas ni akademičari (ni akademici) skoro ništa ne znaju. "To nije toliko važno" reći će, a ni pomisliti neće da su sve to radili robovi, o kojima nitko nije brinuo i najveća su sramota ljudskog roda.

Čitavu životnu školu prošli smo na putu luksuznim rumunjskim brodom *Besarabia* koji je bio krcat poglavito židovskim nedužnim prognanicima i bjeguncima iz novonastalih Hitlerovih kolonija, poglavito iz jedne od

najvećih kraljevina i carevina povijesti čovječanstva, tj. Austrije. Na brodu smo susreli čehoslovačku i rumunjsku ekipu. Začudo mogli smo i "trenirati" po jako uzburkanom moru. Brod je imao 3 stola. Čitavim putem gledali smo i slušali židovske rabine, tj. svećenike koji su

izgovarali niz molitvi i obavljali niz obreda – te se naslušali o strahotama progona i nastaloj mržnji od 1933, a pogotovo od 1938.

Prije najsvečanijeg otvorenja što smo ikad doživjeli, doznali smo da ponajbolji Mađari neće doći, jer se prvih desetak reprezentanata Židova rasililo diljem svijeta, dok su SAD, prvak svijeta 1937/38, izbačene iz vrha zbog već opisanih *neispravnih prskih*

izbacivanja rotirajućih servisa koje ni najbolji nisu mogli pravilno vratiti. Otpala je i Austrija (Židovi Bergmann Liebster i dr.) – tako da je bilo posvuda izvješeno 12 zastava zemalja koje pred sam svjetski rat nisu nikako stajale prijateljski...

Nikada nikome nisam spominjao jedan vrijedan podatak, jedan visoki rekord kojega nisam nigdje ni vidio ni čuo: to je moja knjiga od oko 300 gusto ispisanih, iscrtanih, obojenih stranica s bezbroj kratkih novinskih izrezaka, prvih 450-500 autograma od goleme, najveće privatne zbirke u svijetu (danas oko 75.000). Ovu sam knjigu – čisti ručni rad – prozvaao protestno i izrugivajući se *Mein Kampfu* – *Moji uspjesi i neuspjesi* – odakle bih citirao originalne detalje, tada pisane kaligrafski, šatirajući i citirajući svaki i najmanji nastup, tablice, cjelokupne ždrijebove, doživljeno i dokumentirano. Uz ovu stopostotno vlastitom rukom izradenu knjigu – posjedujem i pedesetak knjiga i albuma novinskih izrezaka i bar oko 110.000 fotografija, crteža i diploma, ne znajući odgovoriti kada sam sve to uspio uraditi i kakvi su me GENI dirigirali i podržavali. Oprostite za ovu prvi put iznesenu samohvalu i raritet, jer mi rekoše mnogi da

Momčad *Makabija* iz Zagreba. Slijeva: Stein, Heršković i Merksamer, prvaci Dunavske Banovine 1939. godine

tako nešto ne postoji, a u tim akribijskim pisanim susretima, dnevniku, društveno-političkim zbivanjima 1936-1956. nalazi se silan faktografski materijal. Ergo – molim sve generacije i zvanja: zapisujte, korigirajte i informirajte: *Znanje je MOĆ.*

Kairo – najljepše, najsvečanije i najbogatije prvenstvo svijeta

Bilo je to jedino svjetsko ili veće međunarodno prvenstvo do tada na afričkom kontinentu. Garanciju je preuzelo pet ministarstava, a sve pod najvišim pokroviteljstvom samog nasljednika obnovitelja slavnog egipatskog carstva Fuada I. – tj. kralja Faruka I. On i njegova supruga kraljica Farida bili su strastveni “ping-pongaši”. Posvuda nalazimo stolove – od dvoraca, vrtova na Nilu pa do škola i sveučilišta. K tome su se tih dana održavale najsvečanije vjenčane priredbe Farukove sestre Favzije i iranskog princa-nasljednika Mohameda Reze Pahlavija. Svi gradovi, zgrade, stadion i avenije iskićeni su prirodnim cvijećem, a glomazne hale ministarstva poljoprivrede krcate su perzijskim i egipatskim tepisima, tapiserijama i slikama. Za posljednjih dana nisu radile škole ni sveučilišta (Kairo je oko 850. godine osnovao jednu od najstarijih visokih škola, tj. sveučilišta – medresu). Dvije godine boravio je u Egiptu jedan od najboljih stolnotenisača svih vremena ovdje i treći put finalist, Aloizy Erlich (Poljska). Stanovali smo u najluksuznijem hotelu Continental Savoy na Nilu, usred stotina palača i prekrasnih džamija...

Uoči 7. ožujka 1939. godine – tj. početka i otvaranja svjetskog prvenstva doživjeli smo nešto malo vjerojatno i pojmljivo: *Gala večer* u čuvenoj Kraljevskoj operi. Na golemoj pozornici gdje je 1869. i 1871. izvedena grandiozna Verdijeva opera *Aida* – prilikom otvaranja dvadesetak kilometara dugog velebnog djela, Sueskog kanala, nastupili su najpoznatiji igrači uz prisutnost desetak kraljevskih gostiju, cijelog diplomatskog zbora, vojnih uzvanika i fakultetskih dekana. Nešto takvo taj mali tenis nije nikada doživio.

Golema i najskuplja dvorana od oko 350 m duljine nije imala zajedničke tribine, pa je izgrađeno jedinstveno djelo: deset odvojenih borilišta ograđenih tribinama, dok je *centre-court* uzdignut i imao je amfiteatar s 3.500 sjedišta.

Iz brojnih izvještaja iz Kraljevske opere i sa svečanog otvorenja, iz nadasve bogatog tiska i vlastitih zapisaka citiram: *Najveća senzacija prvoga dana momčadskih natjecanja je sukob velesile Francuske i manje poznate Kraljevine Jugoslavije, koja već postiže jedan rekord: Dolinar, Hexner, Marinko s kapetanom Hegerom očito su najveća i najjača ekipa: oni imaju visinu od 184-186 cm, cca 81 kg, a igraju s*

*“najvećim reketima svih vremena” – i to drvenim, bez prevlake. Stotine gledatelja odmah je čulo napadni zvuk lopta-drvo i popratilo s glasnim smijehom “barbarsko oružje primitivnog Balkana” (France soir, Figaro). No vrlo brzo – za nekoliko sati ta “drvena trojka snažnih” – pobjeđuje veliku Francusku s 5:0 (!!!), a njihov novi državni prvak Doli – postavlja vjerojatno i treći rekord prvenstva: u petom *matchu* pomeo je strahovitim bombama Le Jeunea s ne baš kolegijalnim rezultatom 21:5 i 21:4 – i to se neće dogoditi, niti se dogodilo.*

Najsnažniji atletičari primitivnog držanja reketa (Dolinar reket drži najabnormalnije: jedan prst naprijed, a četiri otraga isprepliće i oslanja na centimetar visoke gumbe, dok sva trojica imaju na neigračoj plohi golemog drvenog reketa mrtvačku glavu – kao simbol odnosno upozorenje: smrt protivnicima) – ponovili su 5:0 pobjede protiv favoriziranog Egipta, pa Litve (uskoro nestale u staljinskom ždrijelu – iza zaista

zločinačkog pakta 23. kolovoza 1939. Hitler – Staljin (Ribentropp – Molotov) – pa Indije, Rumunjske, Grčke, Luksemburg i Palestinu svladali s 5:1, a nadasve jaku Englesku s 5:3. Time su “drvoosječe” ušli u finale protiv visoko ofenzivnih Čehoslovaka gdje će biti ubačen Tibor Harangozo, čisti defenzivac.

Tako smo osvojili srebrnu medalju – prvu od svih športova na svjetskim prvenstvima. *Match* finala protiv Čehoslovačke izgubili smo 1:5 pred prepunim gledalištem centralnog igrališta. Naše veselje i slavlje nije prestajalo, dok su zabrinuti Čehoslovaci bili prestrašeni od zlikovačkih prijatelja Hitlera, koji je doista nakon nekoliko dana razorio solidnu, demokratsku Čehoslovačku.

Ladislav Hexner, tajnik HAŠK-a 1938-41, organizator odlaska reprezentacije na svjetsko prvenstvo u Kairo

Ekipno prvenstvo žena – predkazalo je tragičnu okupaciju Čehoslovačke na samom stadionu. Uz po-najbolji stolni tenis ušle su u finale ekipe “Trećeg rajha”, tj. Njemačke i Čehoslovačke. Došlo je do jedinstvenih ispada, demonstracija i skandala: više od 500 članova njemačke kolonije – dakako prepune agenata, gromoglasno uzdignutih ruku prekidalo je finalnu borbu uz *Sieg – Heil* i bezbroj zastavica s kukastim križem. Pobjedila je Njemačka koja je “porobila” Austrijanku Trude Pritzi – igračicu svjetske klase, bez koje ne bi došli ni u polufinale.

Pojedinačno prvenstvo – muški i ženski double – mixed double

Zanimljivo je, žalosno ali istinito, da prema japanskim i američkim istraživanjima danas ne živi ni jedan sudionik – član prve ekipe i član vrhunskog saveza ITTF (London). Ostajem dakle kao jedini svjedok – član prve ekipe – kao i prvi koji je za svoj savez i narod osvojio brončanu i srebrnu medalju (Kairo, 1939, pred 60 godina) – kao i prvu zlatnu prije 45 godina – London 1954. (s Harangozom) – prvi koji je osvojio najveći međunarodni turnir (Wembley, London, 1955.) i prvi koji je kao najuspješniji igrač Europe i svijeta ušao u finale pojedinačnog i bio drugi na svjetskoj rang listi. Toliko o brižnim povjesničarima i otkrićima o kojima nisam ni “sanjao”. Uspjehe smo postizavali nepoznatim stilom, držanjem reketa i *štopanjem* kod stola – uz *bazalnu liniju* – a nikako većim inventarom znanja i visokom tehnikom. Imao sam sigurnih desetak servisa i hazardnu bombu u *želudac* plus jaki paralelni udarac. Protivnik se često nije ni snašao i već je gubio s 5, 7, 9 poena... što je u tom bespoštednom sistemu brojanja porazno. U velikom tenisu se još kod 0:2 ili 0:3 može oporaviti, tj. dostići, u stolnom je tenisu to skoro nemoguće.

Za vrijeme svih natjecanja gledalište je bilo prepuno gledatelja, škole su dolazile skupno, studenti, vojnici... cijeli je grad bio u znaku reketa i “faraonskog” respekta

Stolnoteniska reprezentacija Jugoslavije koja je zauzela drugo mjesto u Kairu. Slijeva čuče: Dolinar, Hexner i Harangozo. Stoje: Merksamer, Heršković, Stein, Marinko i Heger

pokrovitelja i vjenčanja njegove sestree Favzije. Ni kasnijih godina brojka od više od 450 suradnika, funkcionara i sudaca koji su pomagali u organizaciji prvenstva nije prijedena. Prije početka drugog dijela priredeno je nekoliko izleta, u prvom redu Gizehu gdje su skoro 5.000 godina stare i savršeno građene piramide – faraonski grobovi. S kraljevskom lađom priredjen je obilazak Nilom i suočenje s egipatskim najplodnijim žitnim poljanama i felasima, tj. seljacima. Tu nema mjesta sve ovo opisati. Divna vremena – bez nacionalizma i bez šovinizma, uz izmjene adresa i kasnija doživotna prijateljstva. Bili smo 24-karatni amateri. Bilo je to najljepše doba života. ●

The Last Prewar Table Tennis Championship

The 13th World Table Tennis Championship was held in Cairo, Egypt, in 1939 and was the last one before WW II. Žarko Dolinar, author of this article and one of the most famous table tennis players in the world, was a competitor at that Championship and he gives an extraordinarily interesting description of the Championship on the basis of his own impressions. His team won the second place (Silver Medal) at the Championship, defeating France, table tennis world power, then Egypt, Lithuania, India etc. In the finals Tchechoslovakia was better and won the first place. Today Žarko Dolinar is the only survivor among all the participants at that championship held 60 years ago.